

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

20 Bani Numărul

Administrația Strada Gărei No. 25

Abonamentul Lei 10 pe an

Criza Economică și Urmăririle

Or fi mai fost crize agricole, strâmtorări economice și financiare dar ca cea din anul acesta, nu s'a mai pomenit în Dobrogea. Vorbim numai de provincia noastră; despre restul țării de sigur are cine vorbește.

Afară de plasa Silistra-Nouă și câte-va sate din Medgidie, unde recolta a dat 20—30 bănițe de orđu și grâu pe unde să semăna acest product, nimenea n'a recoltat o bobă pentru mâncare sau semănta anului viitor.

Puținul mei și porumb, cât s'a putut semăna în urma primelor ploți din Iulie în centrul Dobrogei a ars, după seceta ce a ținut în urmă o lună de zile, mai resistând numai semănăturile din partea despre granița Bulgariei, care și acele au rămas pe jumătate necoapte, fără bob, în urma brumelor căzute în ultimele zile ale lunii trecute.

Nu există în tot județul nostru, de sigur nici în județul vecin, o grăpă de bucate.

Nu există în tot orașul Constanța și de sigur nici în schelele celorlalte orașe, un ochi de magazie cu cereale.—Banca Națională a ridicat scontul la 9%, Banca Agricolă la 12% și celelalte bănci la 14% și mai mult.—Industria nu există, comerțul nu mișcă de loc.

Apröpe tot, mai bine ăis: tot pământul agricol este robit, parte la creditul fonciar, cea mai mare parte la stat, vândut în loturi, plătibil în rate de 20 și 30 ani, sau e supus rescumpărării, pământurile cu tapii vechi.

Vitele și uneltele marilor cultivatori sunt emanate la Banca Agricolă

iar cele ale țăranilor la Creditul Agricol, pentru banii ce-i au pus în pământ, spre a numai scote o lățcaie.

Va să ăică: totă averea, singura avere a plugarilor, pe care ei se cred stăpâni, nu este a lor.

La orașe lucrurile nu sunt mai breze de loc. Avera orașenilor constă din case amanetate la Creditul urban, iar a negustorilor din carpe, singurul lucru ce a rămas în țară, după scurgerea aurului pe la fabricile streine.

Această e situațiunea materială în Dobrogea.

Plugarul nu vinde căci n'are ce, negustorul nu vinde căci n'are cu-î. Statul nu încasează căci n'are de unde, și totuși statul trebuie să aibă bani, pentru a plăti lefurile slujbășimei, căci totă lumea pöte să peardă, numai slujbașii nu!

Ce fac ei spre a li se putea plăti? Ori cum, negustorul își plătește patenta și proporționalul, dar suma ce se prinde e neindestulătoare.

Pământul agricol e sursa ce trebuie să alimenteze casa administrației financiare dobrogene. Posesorii pământului trebuie să acopere toate trebuințele, căci e și rușine, și pöte fără folos, a se cere banii de la centru sau alte cassierii.

Deci, o ușoră constatare că împrejurările agricole sau ameliorat puțin în urma ploilor din August,—nutreț s'a făcut pe alocurea peste suficient—și urmăriile pornesc fără milă și Dumneșeu.

Dar pământul, singurul de vină că nu se pöte plăti, nu se pöte vinde căci formalitățile de vëndare dăinuiesc prea mult, și nici nu s'ar putea găsi cumpărători cu nici un preț.

Ce e de făcut?

Perceptorii sau pornit pe vite. Măcelarii sunt în plin esercițiu al negustoriei lor.—În curând—timpul a sosit plugarul dobrogean nu va mai putea ăice: vitele mele, turma mea, ci oia mea, capra mea, după cum am prevestit acum câți-va ani. tot aci, cu ocazia constatărei trecerei de la regimul pastoral la cel agricol.

Aceasta e situațiunea economică în Dobrogea.

APELUL D-LUI D. N. PREDĂ

În penultimul nostru număr am fă găduit că vom distribui abonaților, retipărit, *Apelul d-lui D. N. Predă* pentru formarea *Marelui Institut Financiar Român* de către *proprietarii fonciari români*, o lucrare de cea mai mare valoare și actualitate. Nu băgasem de semă că broșura e depusă spre vëndare la d-nii librării și vëndătorii de ziare, pe prețul de 1 leu exemplarul; banii ce se vor prinde fiind destinați a acoperi cheltuelile prime pentru înființarea marelui asociațiuni.

Ast-fel fiind, trebuia să ne privăm de adăncă satisfacțiune ce am fi avut de a împărtăși abonaților noștri cel mai grandios concept economic pentru desrobirea țării de cămătăria străină.—Indemnăm din tot sufletul nostru pe d-nii proprietari să și'l procure, și nu va fi unul care să nu dozească a face parte din marea asociațiune ce se proiectează; pentru că nu credem să fie un *singur român, proprietar rural*, care să nu simtă adăncă necesitatea acestei desrobiri și îmbunătățire economice a moșiilor ce posed.

D-l C. Pariano, cel mai vechi, mare agricultor în Dobrogea, care

luase asupra și speșele retipăririi, ne-a trimis articolul ce urmăm, menit a fi inserat în numărul cu care era să fie distribuit *Apelul* d-lui D. N. Preda.

Il reproducem, neperdând nimic din importanța sa, mai ales că oricine, cum am dis, își poate procura broșura în Constanța la D-nii T. Dabo și librăriile din oraș.

Pe cât șcim, s'a instituit deja comitetul de inițiativă locală, compus din cinci mari proprietari, în cap cu d-nii Periano și Colonel Grădiștean, care va fi delegatul acestei secțiuni pe lângă comitetul central din Bucușești.

Iată articolul d-lui Pariano:

Domnului Redactor al Ziarului Constanța

Domnule Redactor,

Bine-voiți vă rog a da publicității alăturatul *Apel*.

Autorul face bine că se adresează proprietarilor rurali. De la această clasă, țara era în drept să se aștepte la cea mai încordată impulsivitate spre bine, pentru că sorta agriculturii naționale, este intim legată de interesele lor proprii.

Dânșii oboșiți de a tot hrăni camăta publică și privată, și ruinați prin toate piedicele cari încătușează agricultura Română; *ar fi trebuit de mult încă să voiască înaintea de ori ce alt, desființarea tuturor oclor obstacole, cari fac imposibilă cultura mai departe a pământului și susținerea concurenței.*

Este ridicul a mai spera îndreptare de la o lume al cărui singur vis, este de a deveni prin lingușiri și lupte politice, funcționari trîndavi și abusivi, și o prostie a crede, că banii străini, ne sînt doși spre ajutorare.

La ce poate fi bună instrucția și poziția socială și materială a celei mai importante clase de oameni dintr'o națiune, când ia nu și face datoria nici către țară nici către familie?

Dar să lăsăm incriminațiunile. Ce saș făcut, saș făcut! Este vorba acum de a îndrepta rēul, înainte ca el să se pōtă prăbuși cu totul.

Imposibilele de tot felul copleșesc adesea veniturile proprietăților, fără să dea nimic în schimb. Tōte instituțiunile existente de Credit, nu sînt de cāt niște tarabe officioase și officiale, gata să te sugrume tocmai atunci cānd ai mai multă nevoie de ajutor, și a căror lux de formalități

și de garanții, te umilesc și te expropiază ca pe un tâlhar, pentru o datorie relativ mică.

Conșcințele acestei stări de lucruri, ce pare a voi să se perpetueze, nu o mai pōte tolera sănătatea, patriotismul și punga noastră. Ele însăși trebuie să fie pentru noi indemnul cel mai energic, spre a ne sili să l punem odată capăt.

Sacrificiul ce se cere, este așa de neînsemnat pe lângă avantajile ce lasă; încāt este imposibil ca proprietarii să nu l aprecieze și să nu se grăbească a fonda această societate, care singură va putea lucra printr'înșii și pentru dēnșii.

Cererile de înscriere se vor face pe adresa C. Pariano, care va avea grija să comunice la timp tuturor aderentilor și locul de întrunire, pentru alegerea unui comitet provisoriu.

C. Pariano

O istorie dubla

I

Am cunoscut un căine.

El se numea Azor.

Acesta era cățelul unei dame bătrână, văduva unui bancher bogat.

Această doamnă nu avea alt-ceva mai scump pe lume de cāt micul său Azor, căruia îi consacrase întreaga sa atențiune și tandrețe.

Nici defunctul său bărbat nu cred să se fi bucurat în viața lui de aceleași favoruri ale femeii sale ca acest Azor.

Am cunoscut un căine.

El se numea Azor....

Am cunoscut un brav și cum se cade om.

El se numea Petre.

El era poet.

Iacă!... ore asta-l o profesiune?

Poet!... Ce mai lucru....

Cu toate acestea, acest Petre era o inimă de aur, unul din acei neobosiți arhitecți de Castele de Spania, cari trec prin viață ca printr'un vis.

Mai era de asemenea și un rezolut muncitor.

Nimic la el de pândă! de superficial.

Am cunoscut un brav și cum se cade om.

El se numea Petre.

II

Cățelul era rēutacios, mărăitor... colțat.

Mușca ori pe cine și de câte ori putea.

Dacă nu putea, și-arăta de departe colțul săi.

Stăpāna-sa găsea foarte plăcute apucăturile infricoșatului său Azor.

Poetul era dulce, liniștit, modest și timid.

Incapabil de a vorbi de rēu pe cine-va. Săritor, și îndatoritor pentru toți, binevoitor.

Il vād încă suricul a cărui seninătate arată sufletul său deschis.

Sărman poet!

III

În toate zilele trebuie să vezi la prēmblare pe musiu Azorică, împănându-se în landoul stăpānei sale.

Trebuia să-l fi văzut măsurând lumea, cu o mūră disprețuitoare.

Cānd îi venea pofta să meargă pe jos, repede un lacheu galonat să grăbească primăscă în brațe pe scumpul copil, îl punea cu îngrijire jos și-l urmărea pas cu pas cu un profund respect oprindu-se ori de câte ori îi venea gust acestuia să se... oprească.

De multe ori îl vedeam pe Petre străbătând drumurile orașului pe ploae, pe vânt, și soare.

Mergi! mergi!

A doua zi de dimineață, cu toată decepțiunile din ajun, cu toată oboseala unei nopți petrecută în a înșira versuri necunoscute, el era pe dr.m.

Nu mai vorbesc de afronturile suferite, de luările în ris întâlnite pretotindeni.

Chiar servitorii l alungau cu necaz.

IV

Ah! Ce frumoasă hainuță a adus croitoreasă pentru Azor! Și ce bogat brodată. Era albastră și avea și inițiale... moale și caldă!...

Ah! ce frumoasă hainuță! el bine trebuie să-l fie înbrăcat cu ea și cum trecătorii se întorceau pentru a admira acest cățel de rasă!

Dumnezeul meu! Ce mai hainuță.

Ah! fericitul Azor!...

Intr'o zi—era prin mijlocul lui Ianuarie, întâlnii pe Petre pe cheu.

Cinci-spre-zece grade sub zero.

Era îmbrăcat cu o jachetă veche, subțire și cu multe... terestre. Tocmai cāt trebuie ca să fi desbrăcat părănd a fi înbrăcat.

Trecând, citea titlul la o carte, și citind tremura de frig, tușea... lși făcea milă! V'o jur.

Milă?... de cine?

Nimeni nu lua în seamă această sinistră mizerie, care se făcea mică ca să nu fie observată.

V

În fie-care zi grave deliberări pentru a redacta meniul mănărilor lui Azor.

Era atât de desgustat sermănelul!... Oare ce patiserie nouă i-ar mai fi putut daștepta pofta sa de mănăcare, adormită?

Ce frăgesime i-ar mai putea fi plăcută?

Grave desbateri!...

Stăpānasa și frământa mintea asupra acestui subiect de vre-o oră.

Și zahărul, bombōnele, prăjiturile se îngămădesc înprejurul ghiftuifului care de abea că le mai atingeau....

De mai multe ori pe săptămână l'auzeai pe Petre zicând:

— Astăzi nu e ziua cānd se mănăncă... Poate... mâine!...

Da!... da, poate!...

Și cānd era ziua cānd se mănăncă... Ce

măncare!... rămășițele fără nume ale cărcin-
milor murdare...

Vai de lume d'asa mâncare...

Oribil... oribil... oribil...

VI

Totul trebuie să aibă un stârșit pe lume.
Azor muri într'o bună dimineață din cauza
unei indigestii. Asta-l era scris.

Ce dolin!... Stăpâna sa cât pe ci să-l
urmeze în mormânt.

Vă jur, îl plângea cu niște lacrimi cum
poate nu a plâns nici în ziua când ban-
cherul 'și începuse socotelile cu Dumnezeu.

Și în tundul grădinei, puse de ridică, în
memoria cățelului regretat un monument
foarte frumos, cu inițiale și... epitaf.

Totul trebuie să aibă un sfârșit pe lume.

Intr'o zi, mult răbdătorul Petre, simți că
și răbdarea are margini.

Trecea tocmai pe pod.

Ei sări în fluxin.

Când l'aș pescurit, era mort.

D-l Procuror deschise o anchetă și când
afară că Petre era un poet, grefierul mur-
mură....

— Poet!... Ce mai meserie de câine...

— De câine? Ei așa? V'am probat
contrariul.

Constanța 1899 Octombrie

Casius

Mingăerea unei artiste

Cea mai renumită artistă engleză
Horton a fost fluierată, o dată în ti-
nerețea ei.

Foarte măhnită și abătută apăr
pe scenă și întrebă pe public: „Ce
nu vă place, jocul meu sau persoana
mea?“

„Jocul, jocul!“ strigară toți în chor.

Ei bine, aceasta mă mingăe, răs-
punse Miss Horton râzând, căci jocul
meu se poate îndrepta, pe când per-
soana mea (jamais de la vie) nici
odată.

Tot publicu o aplaudară la acest
răspuns.

In scurt timp Miss Horton deveni
cea mai iubită artistă.

Leon Mătăsariu
Constanța

Cu ce obraz?..

Fie orî-cât ne-ar costa, prin nimic
nu putem caracteriza mai bine pur-
tarea din urmă a unor Domni Con-
silierî ai comunei Constanța, cari
n'aș persistat în dimisia dată, *moti-
vată* ast-fel după cum am arătat în
numărul trecut, — de cât reprodu-
când următoarea anecdotă:

„Un țaran, constrins de împreju-
rări, s'a dus la târg să-și vindă o
pereche de boi de jug ce-l mai avea.
La târg întâlnindu-se cu unii cu alții,
cu prietini și cumetrii, cum era cam
vițios, se pune la băutura și chei,
până a isprăvit toți banii ce-l pri-
mise pe boi.

Desmetecindu-se, porni acasă, fără
nici un ban în pungă. La pragul
casei se desbracă pe jumătatea cor-
pului, sumese cămașa în sus, deschise
ușa, și dă să intre în casă, dea-n-
dăratele,..... cu dosul înainte.

Nevastă-sa îi strigă: — dar ce e
asta bărbate?

— Păi..... cu ce obraz eră să mă
mai întore eu acasă? după ce am
prăpădit toți banii?....

* * *

Cu ce obraz vor mai intra în Sala
de ședințe a Palatului comunal d-nii
consilierî dimisionați?..

INFORMAȚIUNI

*A. S. R. Micul Prinț pe Carol, greș
bolnav de febră tifoidă la Sinaia, merge
spre bine.*

*La toate Bisericile din țară s'au făcut
rugăciuni pentru însănătoșirea Augus-
tului copil. Bunul Dumnezeu a ascultat și
de astă-dată rugă credincioșilor, cru-
țând țereii acesteia nenorocirea de care
putea să fie lovită.*

— x —

Zilele trecute au trecut prin Con-
stanța la Techirghiol d-nii Eforî ai
spitalelor civile din București, im-
preună cu d-l I. M. Rîmnicean, Di-
rectorul Eforiei. Vizitând Sanatorul,
instalațiunile de băi, și parcurile fă-
cute, însoțit de d-l medic al Stațiu-
nei, d-l Dr. Sadoveanu, d-nii Eforî
au rămas deplin satisfăcuți de resul-
tatul vizitei făcute.

D-nii Eforî au hotărît facerea unei
linii ferate până la Techirghiol,
prefacerea băilor în felul celor dela
Franzensbad și o sumă de alte chel-
tueli pentru înfrumusețarea locului.

D-nu D. Bănescu, Inginer șef al
județului, a și primit un ordin de la
ministerul lucrărilor publice, spre a
face studiile necesare pentru facerea
acestei linii de interes particular și
așezarea ei pe șoseaua esistentă.

Toate felicitările noastre D-lui I.
M. Rîmnicean, creatorul acestei sta-

ționii pentru frumosul rezultat al si-
lințelor sale.

— x —

Locuitorii mahomedani ai județu-
lui Constanța au înaintat d-lui mi-
nistru de culte o petițiune prin care
stăruie pentru terminarea tratativelor
relative la alegerea Muftiului, intere-
sele comunității de Constanța sufe-
rind grozav de lipsa Muftiului titular,
fără de care nu se pot deslega niște
chestiuni de cea mai urgentă nece-
sitate.

— x —

D-nii Consilierî N. Cialic și I. Nicu-
lescu și-au reînnoit demisia chiar în
ziua aflării de neprimirea ei de către
minister.—D-l Ion Filip, care a de-
misionat din consiliu fără a fi făcut
causă comună cu cei lași cinci, de-
misie motivată pe lipsa de timp, per-
sistă întrênsa; ast-fel consiliul viitor
va funcționa numai cu 6 membri în
loc de 9.

— x —

Unii prieteni ne-au făcut observații
asupra celor scrise în numărul trecut,
privitoare la demisia celor cinci con-
silierî. — Observația e rău plasată.
„Misiunea unui ziar este să închidă
ochii și să tacă, acolo unde constată
o anomalie dăunătoare Statului, un pas
greșit, neregulat, o incapacitate etc?“

„Ziarele au tocmai misiunea de a
relela relele și de a le espune în ter-
minii cuviincioși, se înțelege, dar orî
cât de cuviincioșe ar fi espresiunile,
ele nu trebuie să denatureze faptele
și să prezinte un fapt rău ca bun“—
Așa e școala noastră; atâta aveam
de răspuns.

— x —

Monumentul de la Tulcea ridicat
în amintirea realipirei Dobrogei când
va fi gata pe la începutul lunii No-
embrie, va fi inaugurat.

Statuia Dorobanțului turnată la
Veneția, a fost espediată la Tulcea.

— x —

Ziarele ne spun că prețul cărnei
s'a urcat la Galați de la 50 la 60
banii kilo, după cererea măcelarilor.

Ferice de noi Constanțenii! La noi
prețul cărnei este 80 banii; numai
angajându-te pe viață la un măcelar
te poți bucura de favoarea reducerii
la 70 banii kilo.—Prețul pâinei este
asemenea tot același de astă-vară,
25, 20 și 15 banii calitatea a III-a
însă numai 900 grame ultima cate-
gorie.

— x —

Aflăm că există în comerț făină de grâu veche de 5-6 ani. O mare cantitate din această făină a fost desfiăcută pe la sate, între cari și în comuna Hasancea, al căror consumator s'ar fi bolnăvit.

N'ar strica o inspecție generală pe la depozitele de făină.

— x —

Divizia de mare și școala de marină, stabilite în orașul nostru a adus o lume întreagă de oficeri de marină. Nu știm dacă sunt atâția soldați pe cele două vapoare de războiu din port „Elisabeta” și „Mircea”, dacă și „Mircea” se mai poate numi vas de războiu. — câți domni oficeri sunt?

— x —

D-nul Ministru de Interne n'a aprobat deciziunea consiliului comunal cu reducerea lefurilor personalului primăriei Constanța.

Știm pozitiv că propunerea a fost făcută în consiliu de primar, după câte-va ore de la sosirea sa din București; ast-fel că totă lumea credea că această propunere a fost sugerată d-lui Schina din București. Ce e jocul acesta de-a lefurile?

— x —

Un răspuns preotului V. din comuna Gh..... Vă am tăiat ziarul de la reparațiunea lui în Septembrie, cum l'am tăiat tuturor preoților din județul Constanța și Tulcea, fiind-că unul singur, cucernicia sa preotul din Cerna numai, a bine-voit a ne trimite abonamentul pe timpul publicației *Visitația canonică*, cu toate indemnurile și promisiunile ce ne-au fost date.

Bine-voit a ne trimite abonamentul de 10 lei și vă vom servi cu totă plăcerea.

— x —

Prefectul Județului d-l G. Cănanău, s'a înapoiat din București, unde a fost în afaceri de serviciu.

— x —

Șef al Poliției Constanța a fost numit domnul Grecean, comisarul de până acum al portului.

Alergările de Cal

de la

Anaeolchiol

(urmare)

Alergări de trap (Seria II-a)

lași Dobrogeni

Premiul 1-iu Tone Mitu comuna Gargalac.

Premiul al 2-lea Murat Cisman comuna Cogelac.

Premiul al 3-lea Caniu Ivan Chiru comuna Gargalac.

Premiul 4-lea Nicolae Sch comuna Oroslar.

Alergări comune

Premiul 1-iu Mo'agea Mișdaba comuna Osmâncea.

Premiul al 2-lea Mamut Mustafa.

Premiul al 3-lea Sali Abi comuna Constanța.

Premiul al 4-lea Osman Ismail Oroslar

Premiul al 5-lea Ibrahim Apti,

Curatoarele succesiunii defunctului P. Mihailide din Constanța

Publicațiune

Sub-semnatul Avocat P. Miloset, numit curatore al succesiunii defunctului P. Mihailide, ceasornicar, decedat în Constanța

În ziua de 13 Iulie 1898 la ultimul său domiciliu ce l'a avut în strada Germană, fac cunoscut tuturor acolora cari vor fi având veri-o pretențiune asupra acestei succesiuni, că dacă în termen de 30 zile de la apariția acestei publicațiuni nu și vor adresa Justiției plângerile ce vor fi având, după expirarea acestui termen nu li se va lua în considerație, ori-ce cerere.

Curatore, Avocat Petre Miloset

No. 1. 1899 Septembrie.

SALONUL DE MODE

AL

D-ȘOA LENY N. DAVDESCU

Strada Carol No. 9 (colt)

Intrarea prin Strada Comercială No. 11

CONSTANȚA

Are onore a aduce la cunoștința *Onor. sale Clientele și Onor. Pătrii*, că a primit un mare asortiment, de *pălării*, pentru *Domnari, Domnișoare și Copii*, ultimele creațiuni ale Sesonului, aduse din cele mai renumite *Casa de mode* din Paris.

Pălării și voilette de dollu, Corone de flori artificiale, etc.; prețurile foarte convenabile.

Singura depozitară de voilette fine.

Primește și reparațiuni de pălării.

George Oorișanu

Licențiat în Drept, fost Director al Domeniilor și pădurilor statului

ADVOCAT

pledază procese la toate instanțele, face acte de notariat, împrumuturi la creditele fonciare, sprijinește afaceri la autoritățile administrative.

București, strada Răsurilor 21, lângă strada Romană începând din linia tramvaiului pe strada Teilor.

Visitați

LIBRARIA ROMANA

Care este asortată cu Cărți școlare, literare, hârtie și ori-ce utensile pentru Birourii. Prețurile cele mai estine.

Clayton & Shuttlewort

BUCURESCI

117.—CALEA DOROBANȚILOR.—117

CRAIOVA

18.—STRADA BUCOVET.—18

MASINE AGRICOLE